

Bilaga till beslut

Bilaga till beslut i AM-85578-16

Bakgrund

Den 22 juni 2016 har allmänheten larmat polis om att en pistolbeväpnad man uppehöll sig i Bagarmossens centrum. Uppgift inkommer om att mannen lämnat platsen i en personbil.

Polisen påbörjar spaning efter aktuell person och bil.
Helikopter biträder vid spaningen.

Strax efter larmet är det en polispatrull, som möter aktuell bil på Sockenvägen i Bagarmossen. Polisbilen vänder för att köra efter den efterspanade bilen för att stoppa den. Det visar sig att den aktuella bilen, sedan den passerat polisbilen, också ändrat färdriktning och kör mot polisbilen. De båda fordonen förs mot varandra i låg hastighet. Polisbilen kör in i det andra fordonets körfält för att blockera vägen. Innan den andra bilen helt stoppat lämnar föraren bilen. Han (i fortsättningen kallad målsägande) håller omedelbart fram och riktar ett pistolliknande föremål mot polisbilen. Målsägandens bil rullar mot polisbilens front. Bilarna stöter ihop. Två av de tre polismännen i polisbilen lämnar omedelbart fordonet för att söka skydd bakom polisbilen. Båda drar sina tjänstevapen.

Föraren av polisbilen blir kvar i polisbilens förarsäte. Han drar sitt vapen. Han har fortfarande bilbältet på sig och motorn är igång men bilen står stilla. Poliserna på plats har således alla tre uppfattat situationen som ett mycket allvarligt hot.

Föraren av polisbilen skjuter verkanseld mot målsäganden. Polismannen skjuter genom bilens vindruta. Han avlossar i vart fall sju skott. Endast ett skott, nämligen det sista skottet träffar målsäganden. Skottet träffar i huvudet.

Målsäganden avlider senare samma kväll till följd av skottskadan.

Dokumenterad fakta

Händelseförloppet vid aktuellt tillfälle är dokumenterat genom att den polishelikopter som medverkade i spaningen mot målsägandens bil, filmade hela händelseförloppet.

Det kan därför konstateras att från det att målsäganden stiger ur bilen till dess han faller ihop är ett kort händelseförlopp som totalt varar i cirka 16,38 sekunder.

Filmen har lämnats till Nationellt forensiskt centrum (NFC) för analys om hur målsäganden riktar sitt pistolliknande föremål från det han stiger ur bilen till dess han faller ihop samt för att fastställa i vilket läge polismannen skjutit. NFC har dessutom undersökt polisbilens vindruta och genomfört en referensskjutning med en ny vindruta av samma sort.

Av materialet framgår att målsäganden stiger ur bilen på förarsidan. Tar fram ett pistolliknande föremål och riktar det omgående mot polisbilens vindruta. Han förflyttat sig från förarsidan, bakom sin bil. Han sänker det pistolliknande föremålet mot marken. I detta läge syns den första ljusa fläcken på polisbilens vindruta, vilket bedöms motsvara positionen för första skadebilden i vindrutans vindruta. Målsäganden flyttar sedan direkt ut på höger sida vid den egna bilen. Där gör han förflyttningar i sidled. I samband med att han förflyttar sig i sidled sträcker han händerna i luften. Han håller fortfarande det pistolliknande föremålet i handen. Det riktas växelvis uppåt i luften eller mot polisbilens vindruta. Han ändrar ställning på armarna och sträcker upp den arm som håller det pistolliknande föremålet i luften. Föremålet fortsätter att växelvis riktas upp i luften eller mot polisbilens vindruta. Målsäganden är i rörelse och har inte i något skede lagt ner det pistolliknande föremålet.

Polisbilens vindruta syns enbart under delar av filmen. NFC har uttalat att de inte kunnat svara på frågeställningen om i vilket skede skotten avlossats eftersom de ljusa fläckarna tecknas av få bildpunkter samt att det förekommer reflexer av omgivningen m.m. NFC kan beträffande filmen enbart redogöra för de gjorda iakttagelserna, vilka i stora drag har angetts ovan.

NFC undersökning av polisbilens vindruta och genomförd referensskjutning har visat att det finns tre skadeområden. Sammantaget framgår att första kulan som gått genom vindrutans vindruta avlossats i en uppåtgående riktning och riktad något till höger sett i polisbilens färdriktning. Beträffande de två andra skadeområdena där minst tre respektive två kulor avlossats bedöms i båda fallen i vart fall en av kulorna i varje skadeområde haft en relativt horisontell kulbana och varit riktad ungefär i bilens färdriktning.

Målsägandens pistolliknande föremål har i efterhand visat sig vara en vapenattrapp mycket välliknande en skarp pistol av fabrikat Colt modell 1911-A1. Attrappen var 21 cm lång och 13 cm hög. Den var försedd med rörliga delar vilket gör att man kan göra mantelrörelse och trycka in avtryckaren så att hanen slår med ett klickande ljud.

Rättslig reglering.

En polisman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en

tjänsteåtgärd om han möts med våld eller hot om våld, 10 § polislagen (1984:387).

Våldet ska anpassas efter den uppkomna situationen. Polismanen får inte använda mer våld än vad situationen kräver 8 § polislagen (1984:387)

Skjutvapnet är den yttersta våldsanvändningen en polisman kan använda sig av och det är närmare reglerat i kungörelse (1969:84) om polisens användning av skjutvapen. Av kungörelsens 1 § framgår att om det föreligger rätt till nödvärn enligt 24 kap 1 § brottsbalken, får polisman använda skjutvapen för att avvärja svårare våld mot polismanen själv eller annan eller hot som innebär trängande fara för sådant våld.

En gärning som någon begår i nödvärn utgör brott endast om den med hänsyn till angreppets beskaffenhet, det angripnas betydelse och omständigheterna i övrigt är uppenbart oförsvarlig, 24 kap 1 § brottsbalken. Denna nödvärnsrätt gäller även när man tror att man är utsatt för ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp på person eller egendom.

Bedömning

Förhör har genomförts med många vittnen och med de inblandade polismanen. Skytten har delgetts misstanke om brott.

I den uppkomna situationen på Sockenvägen i Bagarmossen har samtliga tre polisman uppfattat att en pistol riktats mot dem. De anser att de med hänsyn till situationen haft anledning att räkna med att det är ett skarpt vapen och att det är frågan om ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp på person. Två av dem hinner söka skydd, medan den tredje blir kvar i bilen.

Polismanen som är kvar i bilen har verbalt uppmanat målsäganden att lägga ner sitt vapen. Inget händer. Polismanen upplever att han måste skjuta verkanseld mot målsäganden för att avvärja att målsäganden skulle skjuta honom eller hans kollegor. Målsäganden fortsätter röra sig samt hålla i sitt vapen, trots att skott avlossas. Polismanen har uppfattningen att han träffat målsäganden i brösthöjd men att denne inte reagerar, varför polismanen skjuter ytterligare skott. Polismanens uppfattning är att han har handlat i nödvärn.

Utredningen visar således att polismanen haft fog för sin uppfattning att han varit utsatt för ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp på person. Han har handlat i nödvärn och hans agerande har inte varit uppenbart oförsvarligt.